

Ekolojik Örgütsel Yenilik Performansı Nasıl Etkiliyor? Konya Otomotiv Yan Sanayi İş Kümesi Araştırması *

How Does Ecological Organizational Innovation Affect Performance? Konya Automotive Sub-Industry Business Cluster Survey

Berna TURAK KAPLAN **

Mehmet KAPLAN***

Adnan ÇELİK****

DOI: https://doi.org/10.25204/iktisad.1148689

Makale Bilgileri

Makale Türü:

Araştırma
Makalesi

Geliş Tarihi:

25.07.2022

Kabul Tarihi:

26.10.2022

© 2022 İKTİSAD
Tüm hakları
saklıdır.

Article Info

Paper Type:

Research Paper

Received:

25.07.2022

Accepted:

26.10.2022

© 2022 JEBUPOR
All rights
reserved.

Öz

Ekolojik örgütsel yenilik işletmelerde yeni ve güncel bir yenilik türü olarak dinamik işletme yapılarının gelecek kaygıları bağlamında ele alınan bir konu olmaktadır. İşletme performansı ise işletmelerin başarı ölçütlerini belirleyen bütünsel sistemdir. Kavramsal incelemelerin ardından “Ekolojik örgütsel yenilik performansı nasıl etkiliyor?” temel araştırma sorusuna yanıt aranmaktadır. Çalışmada, işletmelerde ekolojik örgütsel yenilik ile işletme performansı arasındaki ilişkinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Çalışma görgül araştırma niteliğindedir. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak anket tekniği kullanılmıştır. Basit tesadüfi yöntemle belirlenen Konya Otomotiv Yan Sanayi İş Kümesi çalışanlarından 148 geri dönüş elde edilmiştir. Elde edilen geri dönüşlere bağlı olarak analizler yapılmıştır. Yapılan regresyon analizi sonuçlarına göre ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansı üzerine etki ettiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ekolojik örgütsel yenilik, performans, Konya, otomotiv yan sanayi iş kümesi.

Abstract

Ecological organizational innovation, as a new and current type of innovation in enterprises, is a subject that is discussed in the context of future concerns of dynamic business structures. Business performance is the holistic system that determines the success criteria of businesses. After the conceptual analysis, “How does ecological organizational innovation affect performance?” An answer to the basic research question is sought. In this study, it is aimed to determine the relationship between ecological organizational innovation and business performance in businesses. The study is empirical research. Questionnaire technique was used as a data collection tool in this study. 148 returns were obtained from employees of Konya Automotive Supply Industry Work Cluster determined by simple random method. Analyzes were made depending on the feedback obtained. According to the results of the regression analysis, it was seen that there is a positive and statistically significant relationship between ecological organizational innovation and business performance.

Keywords: Ecological organizational innovation, performance, Konya, automotive supply industry business cluster.

Atıf/ to Cite (APA): Turak-Kaplan, B., Kaplan, M. ve Çelik, A. (2022). Ekolojik örgütsel yenilik performansı nasıl etkiliyor? Konya otomotiv yan sanayi iş kümesi araştırması. *İktisadi İdari ve Siyasal Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 698-707

* Bu çalışma, 12-14 Mayıs 2022 tarihleri arasında Kahramanmaraş'ta düzenlenmiş olan, 21. Uluslararası İşletmecilik Kongresi'nde “Ekolojik Örgütsel Yenilik Performansı Nasıl Etkiliyor? Konya Otomotiv Yan Sanayi İş Kümesi Araştırması” başlığı ile sunulmuş ve kongre kitapçığında özet olarak basılmış bildirinin genişletilmiş halidir.

** ORCID Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Şarkikaraağaç MYO, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik Bölümü, bernaturak@isparta.edu.tr

*** ORCID Doç. Dr., Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Şarkikaraağaç MYO, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, mehmetkaplan@isparta.edu.tr

**** ORCID Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi, İİBF İşletme Bölümü, adnancelik@selcuk.edu.tr

Extended Abstract

Introduction and Research Questions & Purpose:

Human, society and environment interact with each other in a cycle that develops, changes and wears out from time to time on the same axis. In fact, although the balance with the environment is preserved while human and society develop together, reasons such as the pursuit of continuous development, the development of new sectors, the formation of new products, the presence of polluting assets, the transformation of green areas after migration, the increase in transportation etc. have led to the environment becoming a situation that will be difficult to rebuild and continue to do so. However, people and society must develop, and future generations have the same rights as past and present generations to access a clean environment and natural resources. This ownership requires rethinking of businesses, their processes and models (Albu, 2017: 2). Ecological innovation emerges as a result of rethinking. Ecological innovation is seen as a driver of development in the midst of economic, environmental and social challenges, uncertainties and complexity (Martini et al., 2020).

This study aims to determine the effect of ecological organizational innovation on business performance. The problematic of the study is whether ecological organizational innovation has an effect on performance. The study was carried out for businesses in the Automotive Supply Industry Business Cluster of Konya. At this point, first of all, the conceptual framework will be put forward in the study; afterwards, the fiction and hypotheses of the research and methodology will take place.

Literature Review:

Ecological innovation, emerges as a new agenda as a practice for both governments and businesses (Papatya and Papatya, 2022). Changes in the climate lead decision makers in many countries to meet with stakeholders and to issue new practices and laws. As a matter of fact, the "Climate Council (İklim Şurası as Turkish)" organized by the "Ministry of Environment, Urbanization and Climate Change" in Konya is described as an important infrastructure study for Turkey's climate law. Studies have been carried out by seven commissions throughout it. While the subjects on "energy, industry, transportation" and "agriculture, waste, buildings and carbon sinks" have been working by first two commissions; "science and technology" by the third commission, "green finance and carbon pricing" by the fourth commission, "climate change adaptation" by the fifth commission, "local governments" by the sixth commission and "migration, just transition and other social policies" by the last commission. In the relevant council, there are "public institutions and organizations, local administrations, professional chambers, non-governmental organizations and private sector representatives, which are stakeholders. Therefore, in the council, evaluations have been made to develop a roadmap with a common mind in the fight against climate change and adaptation work. In line with the 2053 Net Zero Emissions and Green Development Revolution goals, the drafting of the relevant climate law and proposal development will be completed depending on the results of the National Declaration of Contribution (NDC) and Long Term Climate Change Strategy and Action Plan (İklim Şurası, 2022).

Methodology:

The research was designed in a quantitative design. Data collection tool used is the survey method and questioning technique. However, in this period when scientific studies have become difficult all over the world, the questionnaires were first distributed to the enterprises, and the data of the questionnaires were collected by making periodic visits. Questionnaires are formatted forms that envisage the collection of various information from the participants.

Results and Conclusions:

The results of this study primarily contain practical implications for business managers in the sector. The studies in the literature include contributions to managers (Cheng et al., 2014; Ahmed et al., 2020: 289-295). The issue of ecological organizational innovation is an increasingly important issue in business literature in general, and in strategic management literature in particular; contributes to the literature and attributes a precedent for further studies.

The research also includes sample limitations depending on the participants. Due to the fact that it takes place only in one region and in one sector and the participants are managers, geographical and sectoral ones occur. The inclusion of employees, representatives, business partners and non-business organizations in this direction in future studies may further strengthen the results of the study and contribute to generalization.

1. Giriş

İnsan, toplum ve çevre aynı eksen ve birlikte gelişen, değişen ve zaman zaman yıpranan bir döngü içerisinde yer alan birbirleriyle etkileşimli olan kavramlardır. Aslında insan ve toplum gelişim gösterirken çevre ile denge korunmuş olsa da sürekli kalkınma arayışları ve yoğunlaşmaları, yeni sektörlerin gelişmesi, yeni yeni ürünlerin oluşması, kirlenici aktiflerin yer alması, yeşil alanların göç sonrasında dönüşümleri, taşımacılıkta yaşanan artışlar çevrenin yeniden inşası zor olacak olan bir duruma gelmesine yol açmıştır ve açmaya devam etmektedir. Ancak şurası bir gerçektir ki; insan ve toplum gelişmek zorundadır ve gelecek nesiller de temiz bir çevreye ve doğal kaynaklara erişim noktasında geçmiş ve güncel nesillerle aynı haklara sahiptir. Bu sahiplik işletmelerin, iş süreçlerinin ve iş modellerinin yeniden düşünülmesini gerekli kılmaktadır (Albu, 2017: 2). Yeniden düşünme sonucunda ortaya ekolojik yenilik çıkmaktadır. Ekolojik yenilik ekonomik, çevresel ve toplumsal zorlukların, belirsizliklerin ve karmaşıklığın tam ortasında gelişimin itici bir gücü olarak görülmektedir (Martini vd., 2020).

Dünya Ekonomik Forumuna göre çevreyi tehdit eden birçok sorunla beraber kaynakların azalması da risk oluşturmaktadır (World Economic Forum, 2015). Bu konuda benzer bir değerlendirmede de “Küresel Risk Raporu”nda yer almaktadır. Rapora göre küresel risk seviyesindeki artış ile kaynakların tükenmesi arasında bir ilişki olduğu vurgulanmaktadır (WEF, 2016). “Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları Raporu” ise 2030 yılına kadar çevreye karşı ne yapabiliriz sorusuna yanıt aramaya çalışmakta ve buna bağlı olarak da ulaşılması amaçlanan hedefleri ortaya koymaktadır. Birleşmiş Milletlerin üyelerine bağlı olarak geliştirilen amaçlarda iklim değişikliği ile mücadele etme, küresel açlık ve yoksullukla mücadele etme, cinsiyet eşitliğine yönelik planlamalar ve eylemlerde bulunma, eğitimin nitelikleştirilmesine yönelik çalışmalar, sorumlu tüketme ve üretme gibi başlıklarda yoğunlaşmaktadır. Bu yoğunlaşma sonucunda sürdürülebilirlik mottosu altında 2030 yılı hedeflenmiştir (UN, 2004).

Davos Dünya Ekonomik Forumunun 2050 yılına kadar “Büyük Sıfırlama (Big Reset)” olarak nitelenen “net sıfır karbon” hedefine ulaşmanın ilan edilmiş olması (World Economic Forum-WEF, 2021); “Yeşil Devrim” ve “Temiz Enerji Devrimi” idealinin küresel geleceğin belirleyicisi olacağına göstergesidir (Biden, 2021). Küresel dünya bir bütün olarak “Sıfıra Doğru Çığır Açma” paydaşların eylemlerini ve sıfır karbonlu bir gelecek için gereken yapısal değişiklikleri en geç 2050 yılına kadar gerçekleştirmeyi hedeflemekte ve küresel ekonominin birçok sektöründe bütünsel bir sistem değişikliği yoluyla net sıfır emisyon elde etme çalışmaları kapsamlı, ayrıntılı ve bir yol haritasının ürettiği stratejiler ile devam etmektedir (Iberdorola, 2021).

Bu çalışma ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansına etkisinin ne olduğunun belirlenmesine yöneliktir. Çalışma Konya İli Otomotiv Yan Sanayi İş Kümesi içerisinde yer alan işletmelere yönelik gerçekleştirilmiştir. Bu noktada çalışmada öncelikle kavramsal çerçeve ortaya konulacaktır; sonrasında ise araştırmanın kurgusu ve hipotezleri ile araştırma metodolojisi yer alacaktır.

2. Kavramsal Çerçeve

Yenilik ünlü yönetim teorisyeni Peter F. Drucker’ın ifadesi ile “işletmenin temel süreci ve/veya işleyiş yapısını belirleyen aktörü” olarak işletmelerin başarılı olmalarında ve sürdürülebilirliğinde mihenk taşı konumundadır (Drucker, 1985). Aslında işletmelerde yenilik ile ifade edilen bir eylemden çok; eylemlerin bir araya gelişini ve her eylemin alt süreçlerini ve birbirleriyle ilişkilerini kapsayan bir süreci ifade etmektedir (Myers ve Marquis, 1969). Yenilik kavramına yönelik çalışma yapan teorisyenler ve uygulamacılar kavramı birçok yönü ile tartışmaktadırlar. Yenilik denildiği zaman yeni fikirlerin ortaya çıkabileceği, ortaya çıktıktan sonra yeşerebileceği ve uygulanabileceği ya da pratiğe dökülebileceği bir süreç anlaşılmaktadır. Dolayısıyla yeni bir düşünce yenilik olmamakla birlikte yeniliğin başlangıç noktası olarak ortaya çıkmaktadır. Bu başlangıç noktası sonrasında uygulanabilir mi tartışmaları ekseninde bir arayış içinde değişimlerle şekillenmeye çalışmaktadır. Yeni düşünce

sonrasında pratiğe dökülerek uygulanmakta ve ticari bir unsur ile birlikte yenilik ortaya çıkmaktadır (Papatya, 2006: 73-77). Yenilik süreci bütünsellik içermekte, işletmelerin fırsatlardan yararlanmalarına olanak sağlamakta ve işletmeyi değişime götüren sistematik bir yapı sunmaktadır (Schumpeter, 1934: 249-259; Trott, 2017: 15)

Ekolojik yenilik ise yeni bir gündem olarak hem devletlere hem de işletmelere yönelik bir pratik olarak karşımıza çıkmaktadır (Papatya ve Papatya, 2022). İklimin değişikliğe uğraması birçok ülkede karar vericileri paydaşlarla buluşturup yeni uygulamalar ve kanunlar çıkarmaya yöneltmektedir. Nitekim Konya’da “Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı” tarafından düzenlenen “İklim Şurası” Türkiye’nin iklim kanununa yönelik önemli bir alt yapı çalışması olarak nitelenmektedir. İklim Şurası’nda yedi komisyon tarafından çalışmalar yapılmıştır. İlk iki komisyon “enerji, sanayi, ulaştırma” ve “tarım, atık, binalar ve yutak alanlar” ile ilgili çalışırken; üçüncü komisyon bilim ve teknoloji, dördüncü komisyon “yeşil finansman ve karbon fiyatlama”, beşinci komisyon “iklim değişikliğine uyum”, altıncı komisyon “yerel yönetimler” ve son komisyon “göç, adil geçiş ve diğer sosyal politikalar” ile ilgili çalışmıştır. İlgili şurada paydaşlar olan “kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektör temsilcileri yer almaktadır. Dolayısıyla İklim Şurası’nda iklim değişikliği ile mücadele ve uyum çalışmasında ortak akıl ile yol haritası geliştirmeye yönelik değerlendirmeler yapılmıştır. 2053 Net Sıfır Emisyon ve Yeşil Kalkınma Devrimi hedefleri doğrultusunda ilgili iklim kanunun taslağının ortaya çıkarılması ve öneri geliştirme, Ulusal Katkı Beyanı (NDC) ile Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Eylem Planı şurasının sonuçlarına bağlı olarak tamamlanacaktır (İklim Şurası, 2022).

Ekolojik yeniliğe yönelik çalışmaların aslında gerekliliğine vurgu yaptığı, yeni bir küresel politika oluşturduğu ve bilgiye dayalı bir rekabet stratejisi ürettiği ifade edilmektedir. Bundan dolayıdır ki işletmelerin yenilik yeteneğini geliştirmek için kaynaklarını ekolojik yeniliğe yönlentmeleri gerekmektedir. Fussler ve James (1996) eko-yenilik ile ilgili tanımlamalarında kavramı; “yeni ürün ve süreçlerin müşteri ve işletme açısından bir değer yaratırken, çevresel etkileri önemli ölçüde azaltması” olarak tanımlamışlardır. Klemmer vd. (1999) ise ekolojik yeniliğin aktörlerine vurgu yaparak, aktörlerin (işletmeler, politikacılar, sendikalar, dernekler, dini kurumlar, hanehalkı) ölçüt olduğunu ifade etmektedir. Buna göre ekolojik yenilik; yeni fikirler, davranışlar, ürünler ve süreçler geliştirme, pratikleştirme, çevresel yükleri azaltma ve sürdürülebilirliğe katkıda bulunmayı ifade etmektedir. Ekolojik yeniliğin işletmelerin rekabet gücüyle ilişkili olduğu ifade edilmektedir (Andersen, 2004). Bir başka tanımlamada ise ekolojik yenilik “sürdürülebilirlik odaklı yenilik, sosyal, çevresel veya sürdürülebilirlik sorunu tarafından yönlendirilen ürün, hizmet veya süreçlerin yeni pazar alanı yaratması” olarak ifade edilmektedir (Keeble vd., 2005). Chen vd. (2006) ise kavramı “enerjinin tasarruf edilmesi, çevresel kirliliklerin önlenmesi, geri dönüşüm, yeşil ürün/hizmet ve bu bağlamda geliştirilecek olan teknolojik donanım ve yazılım yeniliği” biçiminde ele almaktadır.

Ekolojik yeniliğin amacı sadece yeni pazarlar yaratmak ve/veya eskisinin yerine geçen pazarlar yaratmaktan daha çok insan ihtiyaçlarını karşılamak olarak ifade edilmektedir. Avrupa Komisyonu raporu içinde, “eko-yenilik, sürdürülebilirlik, rekabetçilik ve iş yaratma arayışının doğal kavşağı olarak görülmektedir (Papatya ve Papatya, 2022). Bu açıdan bakıldığında EIO (2018) raporuna göre ekolojik yenilik kapsamında işletmeler çevreyi yalnızca bir malzeme kaynağı veya ayrı ayrı ele alınması gereken harici bir zorluk olarak görmek yerine, gelecekte çevresel sürdürülebilirliği müşteri ihtiyaçlarını nasıl karşılayacakları konusunda içselleştirerek, değer yaratma, sunma ve yakalama yöntemlerindeki değişikliklerle oyunun kurallarını değiştirebileceklerdir (EIO, 2018 VII).

İşletmelerde performansa yönelik çalışmaların farklı şekillerde olduğu ifade edilmektedir. Kaldı ki, bu konuda stratejik yönetim odağında oldukça fazla heterojenlik olduğu bilinmektedir (Rumelt, 1991; Porter, 1991). Sözelimi Rumelt (1991: 167) işletme performansında beklenen değişimlerin en önemli açıklayıcısının iş birimi düzeyinde gözlemlenmemiş değişkenlerin olduğunu ifade etmektedir. İşletme performansı ile ilgili bu tür bir “rekabetçi heterojenlik” işletmeleri birbirinden ayıran uzun vadeli stratejik kararlarla ilgili olacaktır. Bu kararlardan biri de yenilik odaklı

kararlardır ki, en önemlisi ekolojik yenilik kararıdır (Madsen vd., 2018: 300; Hoopes vd., 2003: 889-902).

3. Araştırma Kurgusu ve Hipotezleri

Ekolojik yenilik konusunda akademide çalışmaların son yıllarda oldukça önemli seviyede arttığını söylemek mümkündür. Bu konuda yapılmış alan-yazın incelendiğinde konu ile ilgili kavramsal tanımlamalara yönelik çalışmalardan, etkilerini belirlemeye yönelik çalışmalardan ve özellikle işletme performansına yönelik çalışmaların sıklıkla olduğu görülmektedir. Araştırmanın alan yazın taramasında ekolojik örgütsel yenilik ile işletme performansı arasındaki ilişkiye yönelik çeşitli çalışmaların olduğu görülmüştür. Sözelimi; Cheng vd. (2014) araştırmalarında ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansının artırılmasında etkili olduğunu “Çevre Yönetim Dernekleri” üzerinde yaptığı araştırmada belirlemişlerdir. Bir başka çalışmada ise ekolojik yeniliğin çevresel performans üzerine etkili olduğu belirlenmiştir (Ahmed vd., 2020: 289-295). Fang vd. (2018: 1-19) çalışmalarında Çin’de yer alan yapı malzemeleri sektöründe alınan kararların ekolojik örgütsel yeniliğin performans üzerindeki etkisi üzerinde durmuşlar ve pozitif bir etki yaptığını belirlemişlerdir. Papatya ve Papatya (2022: 150-75) çalışmaların ekolojik örgütsel yeniliğin performans üzerine doğrudan etkisi olduğunu tespit etmişlerdir. Ayrıca araştırma sonucunda bunun en önemli belirleyiciliğini kaynak tabanlı kurama dayandırmışlardır.

Bu çalışma Konya Otomotiv Yan Sanayi sektöründe oluşturulan iş kümesinde gerçekleştirilmiştir. Sektördeki iş kümesinde yer alan girişimci ve yönetici kademesindeki bireyler çalışmanın örnekleminde yer almışlardır. Bu anlamda ilgili iş kümesinde yönetici düzeyinde bulunan bireyler araştırmaya dahil edilmiştir. Bu araştırmanın amacı ekolojik örgütsel yeniliğin performansa etkisini belirlemektir. Araştırmanın ilgili sektörde gerçekleştiriliyor olması özgünlük üretmekte ve sonuçların iş/işletmecilik pratiklerine olumlu yansıtacağı düşünülmektedir. “Ekolojik yenilik işletme performansını etkilemekte midir?” sorusuna bağlı olarak, araştırmanın kurgusuna yönelik hipotez şu şekildedir.

“H 1: Ekolojik yenilik işletme performansını artırmaktadır.”

4. Araştırma Metodolojisi

Araştırmanın nicel araştırma deseninde kurgulanmıştır. Araştırmada verilerin toplanmasına yönelik araç anket tekniğidir. Ancak bilimsel çalışma yapmanın tüm dünyada güçleştiği bu dönemde anketler işletmelere önce dağıtılmış ve belirli aralıklarla ziyaretler gerçekleştirilerek anketlerin verileri toplanmıştır. Anketler katılımcılardan çeşitli bilgiler toplanmasını öngören biçimlendirilmiş formlardır. Araştırmada yer alan anketin birinci bölümünde demografik bilgileri belirlemeye yönelik sorular varken; diğer bölümlerde ekolojik örgütsel yeniliği ve performansı ölçmeye yönelik ifadeler yer almaktadır. Anketlerde kullanılan ölçekler daha önce alan-yazında geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış olan anketlerdir. Ekolojik örgütsel yeniliği ölçmek için geliştirilen ölçekte 6 soru bulunmaktadır. Cheng vd. (2014) yaptıkları çalışmalardan yararlanarak oluşturulmuş ifadeler bulunmaktadır. Ekolojik örgütsel yeniliği ölçmeye yönelik olan ölçek iki boyuttan oluşmakta ve 5’li Likert Tipi ölçektir. Ölçeğin yüksek iç tutarlılığa sahip olduğu hesaplanmıştır ($\alpha = 0,92$).

İşletme performans ölçeği 5 ifade ile ölçülmüştür. Bu ifadeler; satış, kârlılık, pazar payı, yatırımların geri dönüşüm oranı ve varlıkların geri dönüşüm oranından oluşmaktadır. İşletme performans ölçeği, Im ve Workman, Cheng ve diğerleri tarafından yapılan çalışmalara bağlı olarak oluşturulmuştur (Im ve Workman, 2004; Cheng vd., 2014). İlgili ölçek 5 ifadeden oluşmakta, yüksek iç tutarlılığa sahip olduğu hesaplanmış ($\alpha = 0,96$) ve 5’li Likert Tipi ölçektir.

Araştırmacılar Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Etik Kurulu’na başvuruda bulunmuşlar ve başvuruları değerlendirildikten sonra 07.04.2022 toplantı tarihli, E.19263 sayılı dilekçeye bağlı olarak çalışmanın etik standartlara uygun olduğu kararı verilmiştir. Böylelikle araştırma ile ilgili etik

kurul izni alınmıştır. Çalışmanın evreni, Konya Otomotiv Yan Sanayi işletmelerinde yer alan üst düzey yöneticilerdir. Konya otomotiv yan sanayi işletmelerinde üst düzey yönetici olarak 212 kişi araştırmanın evreninde yer almaktadır. Bu evrenin örneklem hesaplamasında güven düzeyi %95 ve güven aralığı %5 olarak yapılan hesaplamada gerekli örneklem büyüklüğü 137 olarak hesaplanmıştır. Bu evren içerisinde yer alan işletme yöneticilerine ulaşılmış ve ilgili yöneticilerden 148 geri dönüş alınmıştır. Hair ve diğerlerinin (2016) nicel araştırmalarda ölçek madde sayısı ve katılımcı kişi sayısı arasındaki ilişkiye bağlı olarak geliştirdiği “on kat kuralının” işlediği ve buna bağlı olarak örneklemin araştırma için yeterli düzeyde olduğu belirlenmiştir (Hair vd., 2016: 102). Ancak anketin yüzeysel geçerliliğinin artırılması için uzman görüşüne başvurulmuş ve uzmanlar farklı üniversitelerden olan kişilerden seçilerek hareket edilmiştir. Araştırma 34 kişi ile yapılan ön çalışma ile başlatılmış ve ön çalışma sonucunda gerekli düzenlemeler yapılarak ankete son şekli verilmiştir.

4.1. Demografik Bilgiler

Araştırmada demografik bilgilere yönelik veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın birinci bölümünde yer alan soruları yanıtlayan katılımcıların demografik bilgilerine yönelik tablo aşağıda yer almaktadır (Tablo 1). Tablo 1’e göre; katılımcıların cinsiyet dağılımının ağırlıklı olarak erkek olduğu (%77,03); katılımcıların ağırlıklı olarak evli oldukları (%88,51); yaş dağılımlarının yüksek oranda 36-50 yaş arasında olduğu (%66,22); eğitimlerinin çoğunlukla lisans düzeyinde olduğu (%41,22); çalışma sürelerinin 10-15 yıldır çalıştıkları (%37,16) ve konum bakımından ağırlıklı olarak fabrika müdürü seviyesinde oldukları (%25,67) görülmektedir.

Tablo 1. Demografik Bilgiler (n: 148)

		Frekans	Oran (%)
Cinsiyetiniz	Erkek	114	77,03
	Kadın	33	22,30
	Yanıtsız	1	,67
	Toplam	148	100
Medeni Durum	Evli	131	88,51
	Bekar	15	10,13
	Yanıtsız	2	1,35
	Toplam	148	100
Yaşınız	18 yaş altı	-	,0
	18-25 arası	4	2,70
	26-35 arası	18	12,16
	36-50 arası	98	66,22
	51-65 arası	27	18,24
	Yanıtsız	1	,67
Toplam	148	100	
Eğitim Düzeyi	İlk okul	1	,67
	Orta okul	4	2,70
	Orta öğretim	36	24,32
	Ön lisans	36	24,32
	Lisans	61	41,22
	Master	6	4,05
	Doktora	1	,67
	Yanıtsız	3	2,03
Toplam	148	100	
Çalışma Süresi	1-3 yıl	21	14,19
	4-6 yıl	32	21,62
	7-9 yıl	31	20,95
	10-15 yıl	55	37,16
	16-20 yıl	6	4,05
	Yanıtsız	3	2,03
	Toplam	148	100
Konum	Girişimci	29	19,59
	Ortak	34	22,97
	Genel Müdür	31	20,95
	Fabrika Müdürü	38	25,67
	Yönetici Yard.	16	10,81
	Toplam	148	100

4.2. Ekolojik Örgütsel Yenilik Ölçeği Keşfedici Faktör Analizi

Keşfedici faktör analizi, nicel bir araştırmanın veri setinin küçültülerek daha kolay anlaşılmasını sağlayan bir analiz tekniğidir. Bu analiz tekniği sayesinde değişkenlerin boyutları arasındaki ilişkiler daha net ve anlaşılır olarak ortaya çıkmaktadır (İslamoğlu ve Alınacı, 2014: 395). Bu analiz literatürde ortaya konan şekliyle (Hair vd., 2016: 115-118) yapılmıştır. Analizin sonuçlarına yönelik bulgular tabloda sunulmuştur (Tablo 2).

Tablo 2. Ekolojik Örgütsel Yenilik Keşfedici Faktör Analizi (n=148)

Döndürülmüş Bileşen Matrisi ^a	Bileşenler	
	Paylaşma	Kullanma
Yönetim ekolojik yenilik bilgilerini çalışanlarla paylaşmaktadır.	,726	
Yönetim ekolojik yeniliğe Ar-Ge yatırımı yapmaktadır.	,683	
Yönetim genellikle ekolojik yenilikle ilgili departmanlar arasındaki deneyimleri paylaşır.	,687	
Yönetim genellikle ekolojik yenilik eğilimleri hakkında bilgi toplamaktadır.		,751
Yönetim genellikle aktif olarak ekolojik yenilik faaliyetlerine katılmaktadır.		,807
Yönetim genellikle ekolojik yeniliği yönetmek için yeni yönetim sistemleri kullanmaktadır.		,802

Çıkarım yöntemi: Temel Bileşenler Analizi. Döndürme yöntemi: Kaiser Normalleştirilmeli Varimax.
a. Rotasyon 3 tekrarda yakınsadı (ortak noktada benzeşti).
Paylaşma bileşeni: Özdeğer = 6,654; açıklanan varyans % = 36,969; $\alpha=0,935$
Kullanma bileşeni: Özdeğer = 4,666; açıklanan varyans % = 25,921; $\alpha= 0,905$
Açıklanan toplam varyans = % 62,891

Ekolojik örgütsel yenilik ölçeğine yönelik yapılan keşfedici faktör analizi tablosuna göre; ekolojik yeniliğin paylaşma bileşeninin özdeğeri (6,65), açıklanan varyansı %36,97 ve α değeri ,93'tür. Ekolojik örgütsel yeniliğin kullanma bileşeninin özdeğeri (4,67), açıklanan varyansı %25,92 ve α değeri,90'dır. Her iki bileşen toplam varyansın %62,90'ını açıklamaktadır.

4.3. Regresyon Analizi Sonuçları

Araştırma verilerinin eşit aralıklı ya da oranlı ölçme düzeyinde toplanmış olmasından ve verilerin normal dağılım göstermesinden dolayı bu testin parametrik test olduğu anlaşılmaktadır. Parametrik teste bağlı olarak regresyon analizi gerçekleştirilmiştir. Regresyon analizi bağımlı değişken ile bağımsız değişken (basit regresyon) veya birden fazla bağımsız değişken (çoklu regresyon) arasındaki ilişkiyi açıklamada yardımcı olan analizdir (Kalaycı, 2014: 199). Aşağıdaki tablo ekolojik örgütsel yenilik ve performans arasındaki ilişkiye yönelik analiz bulgularını içermektedir.

Tablo 3. Ekolojik Örgütsel Yenilik ile İşletme Performansı İlişkisi Regresyon Analizi

Bağımsız Değişken	R ²	Bağımlı Değişken	B	Std. Hata	T	p	F
Paylaşma	0,191	İşletme Performansı	0,437	0,195	11,466	0,000	59,65
Kullanma	0,273		0,522	0,182	11,008	0,000	94,46

Tablo 3 incelendiğinde yapılan basit regresyon analizi sonuçlarına göre ekolojik örgütsel yeniliğin paylaşma bileşeni işletme performansı üzerinde pozitif (Beta=0,437) güçlü ve anlamlı ($p<0,05$) etkiye sahiptir. Ekolojik örgütsel yeniliğin paylaşma alt boyutu işletme performansının %19'unu açıklamaktadır. Aynı şekilde kullanma alt boyutu da işletme performansı üzerinde de pozitif (Beta= 0,522) güçlü ve anlamlı ($p<0,05$) ilişkiye sahiptir. Ekolojik örgütsel yeniliğin kullanma alt boyutunu işletme performansının %27'sini açıklamaktadır. Ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansı ile ilişkisini test etmek amacıyla yapılan regresyon analizinde değişkenler arasında alt boyutları ile pozitif ve istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmüştür.

5. Sonuç ve Öneriler

İşletmelerin başarılı olmalarındaki belirleyicilerden biri de sürekli yenilik yapılmasıdır. Yenilik işletmelerin başarısındaki en önemli belirleyicilerden biri olarak ifade edilmektedir. Günümüzde ise bu yeniliğin ekolojik bağlamda olması gerekmektedir. Yapılan araştırmada ekolojik örgütsel yeniliğin performansı nasıl etkilediği çalışılmıştır. Konya'da otomotiv sektöründe gerçekleşen araştırmada yapılan analizler sonucunda ekolojik örgütsel yeniliğin performansı etkilediği sonucu tespit edilmiştir. Bu tespite bağlı olarak önce literatüre bağlı tartışmalar ortaya konulmuştur ve sonrasında da otomotiv yan sanayi işletmelerine ve ilgili sektörün yöneticilerine yönelik pratik çıkarımlar ve sınırlılıklara bağlı olarak gelecekteki araştırmalar için öneriler sunulmuştur.

5.1. Literatüre Bağlı Tartışmalar

Ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansına etkisini inceleyen çalışmalar alanyazında sıklıkla yer almaktadır. Nitekim bu çalışmalarda ekolojik örgütsel yeniliğin performansa etkisi değerlendirilmiştir. Doran ve Ryan (2012) yaptıkları araştırmada ekolojik yeniliğin işletme performansına etkisini İrlanda'daki işletmelerde üç yıl boyunca takip etmişlerdir. 3 yıllık araştırma sonucunda ekolojik yeniliğin cirolara olumlu yansıdığı belirlenmiştir. Masocha (2018: 3855) araştırmasında Güney Afrika'da yer alan KOBİ'lerin ekolojik inovasyonların performansı etkilediğini tespit etmiştir. Fransa'da KOBİ'ler üzerine yapılan bir araştırmada da aynı sonuçlar tespit edilmiştir (Arfi vd., 2018: 210-220). Başka bir çalışmada Harini vd. (2020) ve Cheng vd. (2014: 81-90) işletme performansının artırılmasında ekolojik yeniliğin rolü olduğunu belirlemişlerdir. Ekolojik örgütsel yeniliğin işletme performansını artırırken işletme yeteneklerini de geliştirdiği Tayvan'da yapılan bir araştırmada tespit edilmiştir (Huang ve Li, 2017: 309-324). Bu araştırmalarda da görülen sonuçların bu çalışma ile örtüştüğü görülmektedir. Bu çalışmanın da benzer sonuçlar elde ettiği ifade edilebilir.

5.2. Yöneticilere Yönelik Pratik Çıkarımlar

Bu çalışmanın sonuçları öncelikli olarak sektörde yer alan işletme yöneticilerine yönelik pratik çıkarımlar içermektedir. Yazında da bu yöndeki çalışmalarda yöneticilere yönelik katkılar içerdiği ifade edilmiştir (Cheng vd., 2014; Ahmed vd., 2020: 289-295). Ekolojik örgütsel yenilik konusu genelde işletme yazınında özelde stratejik yönetim yazınında her geçen gün önemi artan bir konu olarak; yazına katkı sağlamak ve sonraki çalışmalar için öncül bir nitelik atfetmektedir.

Araştırmanın sonuçlarının yöneticilerin pratiklerine yansımaları hem sektörün aktörlerine ve/veya işletme sahiplerine/ortaklarına, hem üst düzey yöneticilere ve son olarak çalışanlara yol göstericilik sağlayacaktır. İşletme yöneticileri açısından ekolojik örgütsel yenilik işletme için stratejik kararların alınması ve çevik bir yapı içerisinde hareket edilmesi açısından önem arz etmektedir. Etkin karar alımı ve çevik yapı ekolojik örgütsel yeniliği ve performansı daha güçlü kılacaktır.

5.3. Sınırlılıklar ve Öneriler

Bütün araştırmalarda olduğu gibi bu çalışmada da çeşitli sınırlılıklar bulunmaktadır. Bu çalışma nicel araştırma yöntemi kullanılarak ve anket tekniğine bağlı olarak gerçekleştirilmiştir. Dolayısıyla sadece bir yöntem ve bu yöntemin içinde kullanılan bir teknikle gerçekleştirilmiş olması ilgili katılımcıların anket sorularının algılamaları ve yanıtlamaları ile sınırlı kalmaktadır. Her ne kadar çalışmada algı ve anlamayı artırmaya yönelik hem üniversitelerden ilgili alan araştırmacıların fikirleri alınmış ve ön çalışmalar yapılmış olsa da sınırlılık yine de bulunmaktadır. Bu yönde bir çalışmanın özellikle fikirlerin daha etkin ortaya konulması açısından sonraki araştırmalar için nitel yöntemlerle yapılması ve görüşlerin daha detaylı alınması yararlı olabilir. Dahası özellikle işletmelerin kurumsal raporlarının ekolojik bağlamının ortaya konması ve tartışılması katkıları daha da artıracaktır.

Araştırma katılımcılara bağlı olarak örneklem sınırlılığı da içermektedir. Sadece bir bölgede gerçekleşiyor olması (coğrafi sınırlılık), katılımcıların yönetici olması ve bir sektör üzerinde olması (sektörel sınırlılık) örneklem sınırlılığını oluşturmaktadır. Sonraki çalışmalarda çalışanların, temsilcilerin, işletme ortaklarının ve bu yöndeki sivil iş örgütlerinin de yer alması çalışmanın sonuçlarını daha da kuvvetlendirebilir ve genellenebilirlik üretebilir.

Kaynakça

- Ahmed, U., Mozammel, S., ve Zaman, F. (2020). Impact of ecological innovation, entrepreneurial self-efficacy and entrepreneurial orientation on environmental performance and energy efficiency. *International Journal of Energy Economics and Policy*, 10(3), 289-295.
- Albu, A. (2017). Industrial symbiosis: an innovative tool for promoting green growth in Filho, W. L., Pociovalisteanu, D.M. and Al-Amin A.Q. (Ed.), *Sustainable Economic Development Green Economy and Green Growth* içinde (s. 1-29). Springer International Publishing.
- Andersen, M. M. (2004). An innovation system approach to eco-innovation-aligning policy rationales. *The Greening of Policies- Interlinkages and Policy Integration Conference*. 3-4 December Berlin, Germany.
- Arfi, W. B., Hikkerova, L. ve Sahut, J. M. (2018). External knowledge sources, green innovation and performance. *Technological Forecasting and Social Change*, 129, 210-220.
- Biden, J. (2021). The Biden plan for a clean energy revolution and environmental justice. <https://joebiden.com/climate-plan/>. (Erişim Tarihi: 01.02.2022).
- Chen, Y. S., Lai, S. B., ve Wen, C. T. (2006). The influence of green innovation performance on corporate advantage in Taiwan. *Journal of Business Ethics*, 67(4), 331-339.
- Cheng, C. C., Yang, C. L. ve Sheu, C. (2014). The link between eco-innovation and business performance: A Taiwanese industry context. *Journal of cleaner production*, 64, 81-90.
- Council, C. (2022). The lost years: counting the costs of climate inaction in Australia.
- Doran, J. ve Ryan, G. (2012). Regulation and firm perception, eco-innovation and firm performance. *European Journal of Innovation Management*. 1-27.
- Drucker, P. F. (1985). *Innovation and Entrepreneurship*. Roudledge.
- EIO (Eco-Innovation Observatory) (2018). Case studies and policy lessons from eu member states for a product policy framework that contributes to a circular economy, *European Commission/DG Environment*, Brussels.
- Fang, W., Tang, L., Cheng, P. ve Ahmad, N. (2018). Evolution decision, drivers and green innovation performance for collaborative innovation center of ecological building materials and environmental protection equipment in Jiangsu province of China. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(11), 2365.
- Fussler, C., ve James, P. (1996). Driving eco-innovation: a breakthrough discipline for innovation and sustainability. Pitman.
- Hair, J. (2016). F., Black, W., C., Babin, B.J., ve Anderson, R.E. (2010.). *Multivariate Data Analysis*.

- Harini, C., Priyanto, S. H., Ihalauw, J. J. ve Andadari, R. K. (2020). The role of ecological innovation and ecological marketing towards green marketing performance improvement. *Management and Entrepreneurship: Trends of Development*, 1(11), 98-112.
- Hoopes, D. G., Madsen, T. L., ve Walker, G. (2003). Guest editors' introduction to the special issue: why is there a resource-based view? Toward a theory of competitive heterogeneity. *Strategic Management Journal*, 24(10), 889-902.
- Huang, J. W. ve Li, Y. H. (2017). Green innovation and performance: The view of organizational capability and social reciprocity. *Journal of Business Ethics*, 145(2), 309-324.
- Iberdorola (2021). Davos forum 2021: defining the post-COVID world. <https://www.iberdrola.com/about-us/iberdrola-world-economic-forum-davos>.
- İklim Şurası (2022). https://iklimsurasi.gov.tr/sayfa/s%C3%BBranin-amaci-ve-hedefleri_Konya.
- Im, S., ve Workman Jr, J. P. (2004). Market orientation, creativity, and new product performance in high-technology firms. *Journal of marketing*, 68(2), 114-132.
- İslamoğlu, H. ve Alnaçık, Ü. (2014). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Beta Yayınevi.
- Kalaycı, Ş. (Edi.) (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Asil Yayınları.
- Keeble, J., ve diğerleri (2005). Innovation high ground: how leading companies are using sustainability-driven innovation to win tomorrow's customers-Arthur D Little Report.
- Klemmer, P., Lehr, U. ve Löbbe, K. (1999). Environmental innovation: incentives and barriers, *Analytica*.
- Madsen, T. L., Hoopes, D. G. ve Walker, G. (2018). Competitive heterogeneity., in Augier, M., Teece, D.J. [eds.]. *The Palgrave Encyclopedia of Strategic Management*. Macmillan Publishers Ltd.
- Martini, M., Hölsgens, R. ve Popper, R. [eds] (2020). Governance and management of sustainable innovation: learning from experience to shape the future (sustainability and innovation), Springer Nature.
- Masocha, R. (2018). Does environmental sustainability impact innovation, ecological and social measures of firm performance of SMEs? Evidence from South Africa. *Sustainability*, 10(11), 3855.
- Myers, S. ve Marquis, D. G. (1969). Successful industrial innovation: a study of factors underlying innovation in selected firms. *National Science Foundation*. NSF 69-17.
- Papatya, İ. K. ve Papatya, N. (2022). *Sıfırlanan kapitalizm ve ekolojik yenilik yeşillenen iktidarın asimetrik rekabet aracı*. Nobel Yayınları.
- Papatya, N. (2006). Pazarlamada değişimin ötesi: yaratıcı ve yenilikçi pazarlama dönüşümü. *Pazarlama Dünyası Dergisi*. 20(1) (Ocak Şubat), 73-77.
- Porter, M. E. (1991). America's green strategy. *Scientific American*, 264: 168.
- Rumelt, R. P. (1991). How much Does Industry Matter?. *Strategic Management Journal*, 12(3), 167-185.
- Schumpeter, J. A. (1934). *The theory of economic development*. Harvard University.
- Trott, P. (2017). *Innovation management and new product development*. London: Pearson Education Ltd.
- UN, (2004). Disclosure of the impact of corporations on society: Current Trends and Issues, UNCTAD, UNCTAD/ITE/TEB/2003/7. United Nations Conference on Trade and Development, Geneva.
- WEF (2016). The global risks report 2016, 11th Edition. Retrieved from <http://EconPapers.repec.org/RePEc:ess:wpaper:id:10737>
- World Economic Forum (2015). Global risks 2015 (090115), Retrieved from Geneva.
- World Economic Forum (2021), The global risks report 2021, 16th Edition. <https://www.weforum.org/reports>.